

• Aktieris

• Dzimis 1944. gada 1. aprīlī Latgalē

• Izglītība:

Rīgas 21. arodskola; Latvijas Valsts konservatorijas Teātra fakultāte (Dailē teātra 5. studija, 1974)

• 20 gadus nostrādājis

Dailē teātrī (1974–1994); pēdējoreiz uz šā teātra skatuves bija 1994. gadā ar lomu izrādē *Zāra Leandere*. «Nē, mani neizmēta, pats aizgāju – nebija vairs darba, nebija arī jēgas tur sēdēt par santīmiem.»

• Uz teātra skatuves atgriezās pēc 10 gadu pārtraukuma – ar Ezertēvu saimnieka lomu P. Putniņa lugas *Aicinājums uz... pērienu* iestudējumā Nacionālajā teātrī (2005)

• Filmējies vairāk nekā 70 filmās – gan Latvijā, gan bijušajā Padomju Savienībā

• Nozīmīgākās filmas: *Limuzīns Jāņu nakts krāsā* (1981), *Likteņdzirnas* (1997), *Rudens rozes* (2004), *Rīgas sargi* (2007)

• Kino skatītāju atmiņā neaizmirstams palicis ar sirsniņģā traktorista Giluču Jezupa lomu un dziesmu *Mātei* filmā *Limuzīns Jāņu nakts krāsā* (rež. J. Streičs)

• Trīs bērni, seši mazbērni

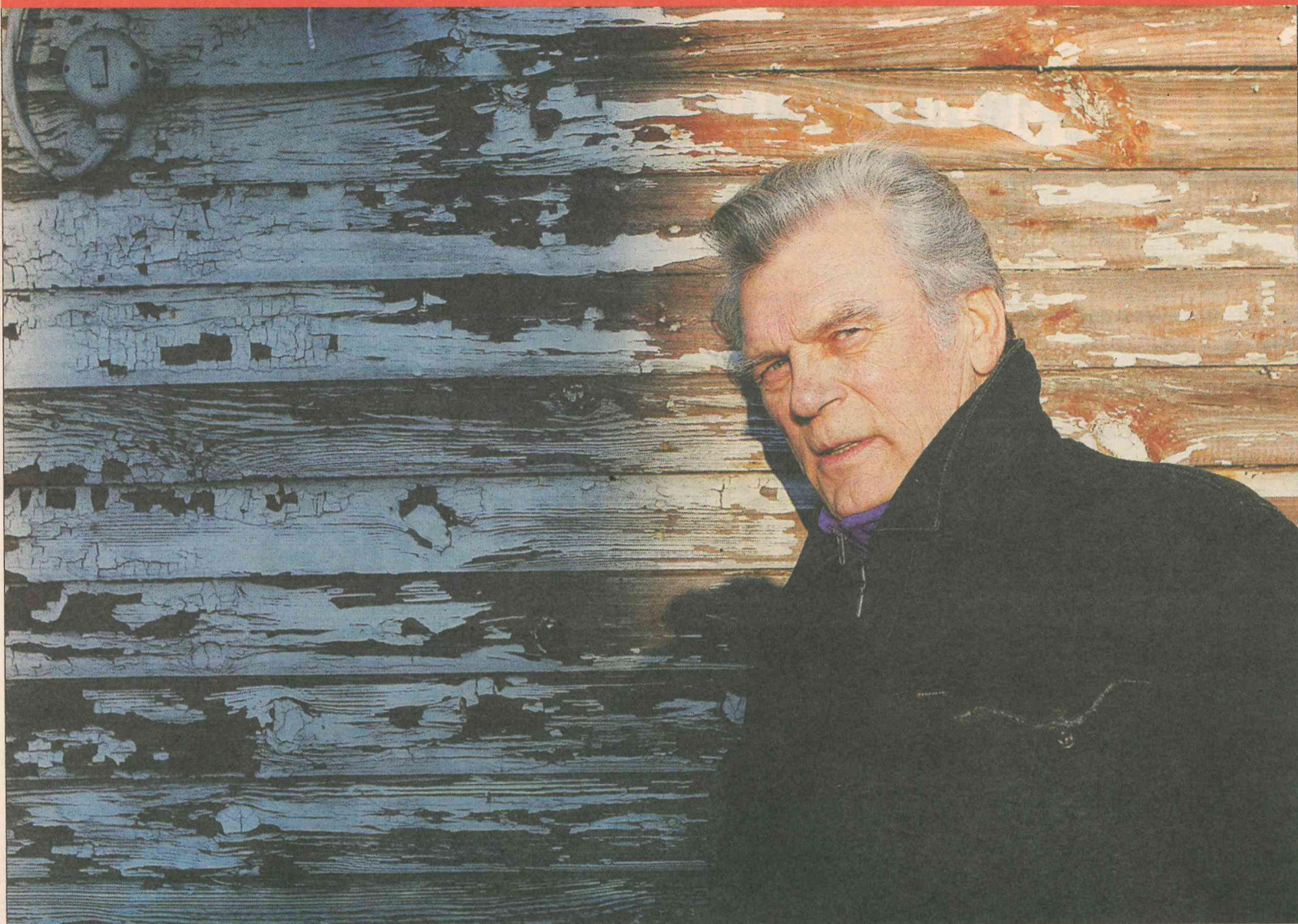

Foto: Gaitis CIERTS, f64

AR RŪDUPA GARU. Romualds Ancāns: «Es nezinu, vai man ar Rūdupa Rūdolfu ir kas kopīgs, bet Streiču Jānim noteikti ir. Jā! Stipri daudz! Tāds gars, kāds ir Rūdupam, ir gan Jānim, gan, es domāju, vēl ļoti daudziem Latvijas cilvēkiem. Man? Varbūt arī man. Es ceru...»

Tā torte jāēd ar garšu

Santa RAITA, tālr. 67886834

«Ja tu tiec klāt tēla būtībai, ja sajūti tēla garu, tad tas emocionāli ļoti paceļ. Un tajos brīžos tu saproti, ka tā dēļ ir vērts strādāt par aktieri,» saka skatītāju iemīļotais aktieris Romualds Ancāns. Viņš atveido galveno lomu režisora Jāņa Streiča jaunākajā spēlfilmā *Rūdolfā mantojums*. Piektdien kinoteātrī *Rīga* filmas pirmizrāde.

Jaunā spēlfilma veidota pēc latviešu literatūras klasiķa Rūdolfā Blaumaņa darbu motīviem, un tā atspoguļo notikumus, kādi varēja risināties pirms *Skroderdienām Silmačos*. Šī filma ir Jāņa Streiča vēltījums Blaumanim – ar patvaļīgu atskatīšanos uz notikumiem, kad Skroderdienu varoņi bija pavisam jauni. Tiem doti citi vārdi, un darbība pārnests uz vēlāku laiku nekā Blaumanim.

Kā pirms randiņa

«Kamēr neesmu filmu redzējis, ir sajūta, ka šo darbu vēl neesmu pabeidzis,» saka Rūdolfā Rūdupa lomas atveidotājs aktieris Romualds Ancāns. Protams, viņš saprot, ka neko mainīt vairs nevar, taču satraukums ir. «Ne tāds kā teātrī pirms pirmizrādes, nē. Drīzāk kā pirms randiņa ar izredzēto meiteni – kad tu vēl nezini, kā nu būs...» viņš pasmaida un tad saka: «Katrā ziņā, ja runājam par laiku, kas tika pavadīts filmēšanās laukumā, es esmu ļoti, ļoti sajūsmināts. Man bija brīnišķīgi partneri! Rēzija – nu kolosāla! Un Paukštello! Un Rafalsons – vai, cik viņš ir interesants! Un Uldis Dumpis – ar viņu vienmēr priecājos satikties! Protams, arī Artūrs – viņš

man ir jau pazīstams partneris, bijām kopā *Likteņdzirnās*. Un visa filmēšanas grupa, un kostīmu Sandriņa [Sandra Sila] – nu forši!» Romualds Ancāns ar patiesu cieņu un sajūsmu uzliela savus filmas kolēģus.

«Es jau nezinu, kā tas izskatīsies uz ekrāna, bet, kad es izlasīju šo stāstu, man pilnīgi viss iekšā sāka trīcēt – jo šī loma ir tik bagāta, tik emocionāla. Un, godīgi sakot, man pat bija bišķiņ bail,» atzīst talantīgais aktieris. Viņš vēl nav ietēpjis vārdos visas ar šo lomu saistītās sajūtas, taču pieļauj iespēju, ka tā varētu būt viņa mūža loma. «Nu, redzēs, kā tur būs, vai būs izdevies,» viņš gan nosaka, un var manīt, ka satraukums pirms gaidāmās pirmizrādes nav uzspēlēts.

Ja ir talants, nav grūti

Vai Rūdolfā Rūdups bija grūta loma? Romualds Ancāns pasmaida un atminas, kā viņa kolēģis Harijs Liepiņš savulaik teicis. «Harijam Liepiņam bija jūbileja, paša veidots uzvedums Dailē teātra Mazajā zālē, un pēc tam bija pasēdēšana, kurā viņam uzdeva jautājumu, vai ir grūti veidot lomas. Uz ko viņš atbildēja:

«Ja ir talants, tad nav grūti.» Man tā patika, kā viņš to pateica! Grūti var būt fiziski, piemēram, ja ir jācilā maisi – jo tad mugura sāp. Bet, tā kā man maisi jācilā nebija, nevaru teikt, ka bija grūti,» aktieris pasmaida un atzīst: ja iespējams piekļūt tēla būtībai, sajūst tēla garu, tas emocionāli ļoti paceļ. «Tu vari spēlēt kādu lomu gribi – pozitīvu vai negatīvu, nelieti vai Jēzu Kristu, bet, ja tu sajūti, ka tev tas iznāk, tad emocijas vienmēr ir ļoti pozitīvas. Un tajās reizēs saproti, ka tā dēļ ir vērts strādāt par aktieri...»

Darbs pie *Rūdolfā mantojuma* ilga trīs gadus, ar lieliem pārtraukumiem. «Lūk, par to var teikt, ka bija grūti – atgriezies atpakaļ lomā pēc gandrīz gadu ilga pārtraukuma,» atzīst Romualds Ancāns. «Jo tu pa gadu jau esi *aplīpis* ar visādām sadzīvīskām lietām, daudz kas klāt nācis, un tas maina attieksmi pret lietām, kas notiek filmā. Protams. Bet, vai tas ir slikti vai labi, redzēsīm.»

Aktieris spriež: var jau būt, nemaz nav slikti, ka filmas uzņemšanas procesā ir laiks daudzas lietas pārdomāt, jo tad varbūt var ieraudzīt ko tādu, ko, ja spēlētu vienā laidā, nemaz nepamanītu, nesajustu un nesaprastu. «Kādreiz jaunībā, kad darba bija daudz, kad bija jāskrien no teātra uz kino, no vienas filmas uz nākamo, nebija laika lomu *izgaršot*. Bet tā *torte* ir jāēd ar garšu!» sapratis lieliskais aktieris.

Suņi atrod paēst

Romualds Ancāns ar prieku stāsta, kāds *kaijs* bija ieiet

tai jaunajā koka mājā, kas no jauna tika uzcelta īpaši filmas vajadzībām. «Kad rudenī sākam filmēšanu, koks vēl smaržoja... ak, Dievs, kas tā bija par sajūtu! Es pat nebraucu dzīvot uz viesu māju, filmēšanas laikā dzīvoju turpat, Rūdupa mājā. Palūdzu, lai man ieliek divāniņu, un, kā filmēšana beidzās, es ielīdu savā stūrītī. No rīta tur pamodos, apģerbu kostīmu un dzīvoju tālāk Rūdupa dzīvi. Lūk, tas bija forši!» aktieris atceras.

Nu filmēšana ir beigusies, un aktieris ir atgriezies savās mājās Āgenskalnā, kur, kā pats saka, viņš kurina krāsni un filozofē par dzīvi. «Šodien daudziem ir grūti, bet es nezinu... nu, grūti ir tad, ja gribas kaut ko darīt, bet nav tādu iespēju. Bet savādāk... Kad aizeju uz Āgenskalna tirgu, noskatos, kā katru ritu zināmā laikā tur iekļūst divi trīs suņi, pārdevējas viņiem iedod kauliņus, viņi paēd un aiziet tālāk savās gaitās. Ja suņi atrod paēst, vai tad es nomiršu neēdis?!» aktieris aizdomājas un ļoti cer, ka viņam nekad nevajadzēs lūgt *kauliņus*.

Varēja būt beigts

Ar patīkamu satraukumu gaidot jaunās spēlfilmas pirmizrādi, Romualds Ancāns mēģina atsaukt atmiņā notikumus, kas risinājušies filmas uzņemšanas laikā – jo katras filmas radošais process saistās ne tikai ar to, ko redz tai *rāmītī* uz ekrāna.

«Es ļoti, ļoti ilgi nebiju redzējis *Aivenbo* [Balāde par drosmīgo bruņinieku *Aivenbo*, 1983], kur mēs spēlējām ko-

pā ar Pēteri Gaudiņu, un, kad tagad to skatījos, man atmiņā uzjundījās viss, kas tur notika – visas labās atmiņas un emocijas nāca atpakaļ.»

Kādas būs visspilgtākās atmiņas, kas paliks no *Rūdolfā mantojuma*? «Tām gan nav tiešas saistības ar filmu – es tikai braucu uz filmēšanu. Tas bija 2008. gadā, kad uz ceļa, kas iet uz *Cinevilku*, manu mašīnu likumā sanesa un es apmetu divus kuleņus. Mašīna apstājās uz jumta, ar *purnu* grāvī. Atceros, ka avārijas brīdī man nebija ne bail, ne arī kādu citu emociju, es tikai domāju: Dievs, dari, kā gribi, viss ir tavās rokās! Kad mašīna apstājās, es ieraudzīju, ka grīdas paklājiņš uzkrītis uz izbīrušajiem stikliem, un nodomāju: redz, kā Dieviņš man nolīcis spilventiņu,

lai varu izlīst ārā... Ja kaut viena skrambiņa būtu bijusi! Nekā! Absolūti!» aktieris atminas un pats brīnās, kā no tādas kuleņošanas ticis cauri sveikā. Turklāt mašīna vairs nebija remontējama.

Kad uz avārijas vietu atsteidzās Jānis Streičs un saprata, ka ar *Rūdupa Rūdi* viss ir kārtībā, viņš pievērsās mašīnai: «Vo vells, izskatās, ka būs jāmeklē jauna...»

«Bet, Jāni, es taču beigts varēju būt... Strunts par mašīnu!» atteica Romualds Ancāns, un tikai nākamajā dienā režisors filmas uzņemšanas laukumā aktierim teica: «Laikam jau Dieviņš tevi pasargāja, lai tu varētu nospēlēt šito lomu...», uz ko Rūdolfā lomas atveidotājs viņam smaidot atbildēja: «Bet varbūt vēl kādu...» ■

VIEDOKLIS

Olga Drege, Dailē teātra aktrise:

– Romualds ir mākslinieks savā būtībā, teātra cilvēks līdz sirds saknēm. Viņš ir savdabīgs ar savu vitalitāti un vienkāršību, turklāt viņam ir īpaši dabas dotumi – viņš ir ļoti virišķīgs. Lepns, neatkarīgs un reizē ļoti emocionāls vīrietis. Teātrī daudz kopā esam spēlējuši, mums kopā bijis daudz jauku brīžu. Un arī šajā filmā man ir viens kadrs, turklāt zīmīgi, ka kopā ar Romualdu: es viņu pārkrustu, ievadot mūžības ceļā. Viņš tik skaisti aktieriski to darīja, ka es pilnīgi raudāju. Streičs man airādīja, ka nedrīkstu raudāt, ka manai varonei ir cita attieksme – es tur esmu tāda kā mazliet zilniece, bet nu tiešām tikai vienā kadrā. Kad pēc tam Romualdam teicu, ka viņš tik skaisti to skatu nospēlēja, viņš man atbildēja, ka ļoti nopietni tam esot gatavojies. Viņš patiešām to izdarīja ļoti emocionāli un meistarīgi!

Starp citu, es viņam arī dziedāju – ballē, kur viņš dejoj ar *savu* Rēziju. Streičs man tur atļāva dziedāt manas jaunības dienu ziņģes: *Uz kalna stāv vientulis ozols* un *Mana zvaigzne vienīgā*, un *Debess turnša, mākoņaina*, ko mana mamma kādreiz dziedāja. Jā, es viņam esmu blakus arī šajā darbā. Esmu viņam devusi savu svētību un ceru, ka viņam šī loma būs izdevusies!

